

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษา ได้เข้ามามีบทบาทกับกับสถานศึกษาเป็นอย่างมาก โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้สถาบันศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นขุมปัญญาของประเทศ และมีความรับผิดชอบที่จะต้องส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันทำการศึกษาวิจัย เพื่อแสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ การดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นสิ่งสะท้อนการปฏิบัติงาน (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2557) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคณาจารย์ ซึ่งกำหนดในยุทธศาสตร์ที่ 2 ผลิตภัณฑ์และบริการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ โดยสอดคล้องกับกลยุทธ์ในยุทธศาสตร์ และมอบหมายให้ทุกหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยดำเนินงานให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าว (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2559) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้จัดตั้งเป็นส่วนราชการหนึ่งในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ 5 ด้าน คือ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558) ทั้งนี้ในปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 18 หลักสูตร ประกอบไปด้วยหลักสูตรปริญญาตรีจำนวน 15 หลักสูตร และหลักสูตรปริญญาโท จำนวน 3 หลักสูตร โดยทุกหลักสูตรได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา 2547 และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา 2558

จากผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ได้การรับการประเมินจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ปีการศึกษา 2556-2558 พบว่า คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับคะแนนการประเมินคุณภาพการศึกษาในองค์ประกอบที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 อาจารย์ประจำคณะที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง (คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2558 โดยผลการประเมินภาพรวมของคณาจารย์ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ มีผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ รวมกันร้อยละ 20 และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ในคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (สกอ.) แล้วได้ผลการประเมินอยู่ในระดับต้องปรับปรุง (คณะกรรมการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2559) ประกอบกับข้อมูลสถิติจำนวนคณาจารย์

ผู้ที่ข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปี พ.ศ. 2556-2557 คณาจารย์ที่อยู่ในเกณฑ์สามารถข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการเทียบกับจำนวนคณาจารย์ที่ยื่นขอมีจำนวนน้อยมาก โดยปี พ.ศ. 2556 ร้อยละ 3.03 ปี พ.ศ. 2557 ร้อยละ 2.88 และปี พ.ศ. 2558 ร้อยละ 7.08 ทั้งนี้การสนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นจะเป็นตัวช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือทั้งในคุณภาพทางด้านวิชาการและภาพลักษณ์ขององค์กร และตัวคณาจารย์ ซึ่งปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีคณาจารย์ทั้งหมด จำนวน 143 คน ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ จำนวน 6 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 30 คน และอาจารย์ จำนวน 107 คน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อทราบถึงความต้องการ และเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้คณาจารย์ได้มีการข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการมากขึ้น และเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลผลต่อความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมการข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สมมติฐานการวิจัย

1. ความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ รายจ่าย ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และอายุงาน มีผลต่อความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ
3. ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านภาระงาน ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด ภาระงานสอน การเป็นอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีผลต่อความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรสายวิชาการประจำของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้ปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และเหลือเวลาราชการก่อนการเกษียณอายุราชการไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีผู้ใช้ที่อยู่ระหว่างลาศึกษาต่อ

3.1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความต้องการและปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยตัวแปรที่การศึกษามีต่อไปนี้เป็น

1) ตัวแปรต้น ได้แก่

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ และอายุงาน

2) ปัจจัยภาระงาน ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด ภาระงานสอน ภาระงานการเป็น ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

2) ตัวแปรตาม คือ ความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุนจากคณะและมหาวิทยาลัย ด้านการพัฒนาตนเองของอาจารย์ และด้านแรงจูงใจ การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ

นิยามศัพท์

ความต้องการ หมายถึง สิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่มีผลต่อจิตใจเกิดเป็นความต้องการ และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองได้ตามระยะเวลาแล้วก็จะหมดความต้องการต่อสิ่งนั้นไป จนกว่าจะมีสิ่งเร้าที่กระทบต่อจิตใจใหม่เกิดขึ้น แต่หากไม่สามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้ ในระยะเวลาที่ต้องการแล้วก็จะเกิดเป็นความคาดหวัง ซึ่งเมื่อความคาดหวังต่อสิ่งเร้าสะสมมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะนำไปสู่แรงจูงหรือแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมหรือการกระทำเพื่อให้ได้สิ่งเหล่านั้น มาเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ หมายถึง การยื่นเอกสารทางวิชาการเพื่อขอพิจารณา เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

ตำแหน่งทางวิชาการ หมายถึง ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ของคณาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คณาจารย์ หมายถึง บุคลากรสายวิชาการประจำของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่มีอายุราชการตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์
2. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์
3. ได้แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมการเพิ่มตำแหน่งทางวิชาการของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. ได้ข้อมูลในการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในการเพิ่มตำแหน่งทางวิชาการของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี